

gépítésének egyik fő forrása volt) lényegesen előbbre tart. A legfontosabb különbség az, hogy az online formában is kereshetővé tett *British National Bibliography* adattára ugyanazzal a programmal használható, mint a szakirodalmi és kereskedelmi adattárak. Ennek a BLAISE rendszernek rövid, nem túlzottan sikeres bemutatóját alkalmunk nyílt megtekinteni.

A két ország könyvtárügyében a *könyvtári hálózatoknál* tapasztalható a legnagyobb eltérés. Itt ugyanis maga a szó mást jelent a könyvtári szakzsargonban. Nagy-Britanniában több olyan könyvtárhálózat működik, amely különféle típusú könyvtárakat fog össze egyetlen, többé-kevésbé komplex számítógépes rendszerben. E rendszerek valamennyiében megtalálható a kooperatív feldolgozás lehetősége és igen sokban az erre alapozott mikrofilmlos katalógusrendszer (egy gyakorlati megvalósítást Birmingham-ben láthattunk, ahol mindkét felkeresett könyvtár tagja egy nagy hálózatnak). Az általában – bár nem szükségképpen – regionális alapon szervezett hálózatok volumene néhány vonatkozásban olyan, hogy egyetlen hasonlóval Magyarország jelentősebb könyvtárai lefedhetők volnának. Az angol fél számára a hálózat gyakorlatilag csak online keresési rendszerek alkalmazását jelenti, köztük a korábban említett BLAISE-t, de számos „helyi” rendszert is. Jellemző, hogy a legnagyobb rendszer, a BL révén 40 millió gépi rekord elérhető, s az évi gyarapodás 6 millió rekord.

Figyelemreméltó, hogy Angliában is gondot jelent a gépi keresés „marketing”-je, nincs kellő igény a nem túl olcsó szolgáltatásra, a potenciális felhasználók nincsenek tudatában a szolgáltatás hasznának. A „helyi rendszerek” közül alkalom nyílt megtekinteni a Londoni Egyetem központi információs szolgálatát, ahol az online kereshető adattárak mellett különösen érdekes volt megismerkedni az ennek megtanulását segítő, mikroprocesszorra épült, szintén teljesen automatizált oktatási programmal.

Könyvtárközi kölcsönzés

A könyvtárközi kölcsönzés angol megoldása egyedülálló, mert más országokban is létezik centralizált rendszer, de a BLLD-re alapozott angol megoldás messzemenően a legerőteljesebben központosított ezek közül. A centralizált könyvtárközi kölcsönző központ mellett a regionális együttműködési vállalkozások (hálózatok) is jelentős szerepet játszanak a könyvtárközi kölcsönzés lebonyolításában. Számottevő az eltérés az e rendszerben alkalmazott központi katalógusok és a mi hasonló eszközeink között is (az angol és idegennyelvű könyvek katalógusa 56 könyvtár állományát regisztrálja csupán).

A szimpózium, a hozzá szorosan kapcsolódó könyvtárlátogatásokkal együtt, eredményes volt. Sok szempontból úgy tűnik, hogy a nemzetközi szakmai találkozásnak ez a formája, a tanulságokon kívül kedvezőbb lehetőségeket nyújt a személyi kapcsolatok erősítésére, illetve kialakítására, ami a könyvtári információcsere elengedhetetlen feltétele.

Dácz Erő

„Gyászolják . . . a magyar könyvtárosok”

DR. SZENTMIHÁLYI JÁNOS nyugalmazott egyetemi docens, az irodalomtudományok kandidátusa gyászjelentéséből vettük e nekrológ cím-mondatát mint mélységesen igaz mondatot. Valóban: ma és még nagyon sokáig – függetlenül címétől, rangjától, korától és munkahelyétől – a szakma minden művelője és tanulója igényt tart emlékének hű megőrzésére, irodalmi munkásságában teaurált szellemi hagyatékának felhasználására.

A megrendülés, amelyet 1981. december 18-án, életének 74. évében bekövetkezett halála keltezt bennünk, csak azokhoz a megrendülésekhez hasonlítható, amelyeket szakmánk legjobbjainak, legteljesebb embereinek és legképzettebb szakembereinek távozásakor éltünk át. E távozások közül is hadd emlékeztessünk Kőhalmi Bélára, akinek szelíden szigorú, mindig csak a legigényesebb mércével mérhető és mért „tanító hivatalát” a legtudatosabban éppen Szentmihályi János folytatta, nála nem kisebb erkölcsiséggel, felkészültséggel, elkötelezettséggel és emberséggel, de – természetesen – a csak rá, egyedül csak rá jellemző karizmákkal.

Szentmihályi Jánosban, egyéniségében, bár sok alkalma volt a kiábrándulásokra, ott élt a nagyvilág, Európa és a magyarság haladásába vetett töretlen hit, ott munkált a szerteágazó, ám élete végéig csillapíthatatlanul gyarapított tudás „mindig tovább”-ot parancsoló ereje. Ezért vállalhatta – vállalta is – olyan természetes öntudattal a könyvtárosságot, a könyvtárosságra tanítás misszióját. Ő pontosan tisztában volt vele, hogy szakmánk nagyszerű szakma, hogy e szakmának nincs oka kisebbségi érzésekre, s bizonyos volt abban is, hogy a könyvtárosság átlép minden „mai kocsmán”, csak éppen művelőinek annyit kell tudniuk, tanulniuk, mint amennyit választott példaképei tudtak és tanultak.

Szentmihályi János, biztosan hisszük, teljes és kiteljesedett életet élt, mert így akarta, így küzdött meg érte. S ebből – akarta-nem akarta – nem következhet más, mint a „non omnis moriar”. Megmásíthatatlanul.

Futala Tibor